

ותן חלקנו בתורתך

מאת כ"ק האדמו"ר מרחלין שליט"א

שיחת התעמקות על פי דרך עץ החיים
פרשת נח תשפ"ו

קבלת קהל בתיאום מראש בטל' 02-6520002

www.rachlin.org.il

בהוצאת: אוריאל יעוץ ופתרונות בע"מ

יפה רום 40 ירושלים ת"ן

לקבלת הגיליון למייל: rachlin@rachlin.org.il

© כל הזכויות שמורות לכ"ק האדמו"ר רבי פינחס דניאל הכהן רחלין שליט"א

סרקו להורדה

מאמר זה הנו תמלול של שיעור בפרשת השבוע שהעביר כ"ק האדמו"ר שליט"א.

פרשת נח תשפ"ו – בדידותו של הצדיק

עוצמה? והאם הרשע של הדור יש לו גילוי פנים מהסטרא אחרא, כמו שלהבדיל צדיק הדור יש לו גילוי פנים מהקדוש ברוך הוא? ונח חשב שאם הוא יתפלל על רשעי דורו הגזירה תתבטל? "נח היה צריך סֶעֶד לְתִמְכוֹן", לא כמו אברהם אבינו. הוא היה בדור נורא, גם בעלי החיים חטאו. מבינים? הוא לבד. הוא בודד. מה הוא יכול לעשות? להתפלל כמו שהתפלל אברהם אבינו על סדום ועמורה, אולי בכל זאת יש איזה צדיק? או לא, או שהוא חושב שהם כאלה ואין להם תקנה? אתה יודע, לפעמים אתה רואה בן אדם כזה רשע גדול שאתה אומר 'וואללה, אני לא יודע אם יש לאדם הזה תקנה'. כמובן, כל אחד יש לו עד הרגע אחרון בחייו, הוא יכול לעשות תשובה. אבל כל אחד גם יכול להיות כמשה רבינו – כמה משה רבינו אתם ראיתם שמסתובבים ברחוב? אין הרבה. נראה שזה לא קל כל כך. אז יש את האפשרות התאורטית, ויש את האפשרות המציאותית.

ואחד נגד כל העולם? טוב שהוא לא השתגע. טוב שהוא לא נשבר, נח. נלמד עליו זכות. והוא בנה את התיבה, עשה מה שה' אמר לו. וזו מעלה שהוא עשה את מה שה' אמר לו, או לא? כי אף על פי שהוא האמין ולא האמין בכל זאת הוא עשה. זאת אומרת, היה לו איזה יצר לא להאמין? זה היה מהיצר שהוא לא האמין שיבוא מבול? או זה היה מהחסד? מאיזה צד הוא לא האמין? אולי הוא לא האמין שה' יעשה כזה חורבן, אז למה זה לגנאי? הוא בעצם ציפה לרחמי שמים.

מצד שני, הוא לא התפלל על רשעי דורו כמו משה רבנו – שהוא גלגול שלו, כי משה היה בתיבה ונח היה בתיבה. זה ידוע מחכמים, מחכמי האמת.

בקיצור, צריך להתעמק, לעשות בירור עמוק על כל דבר כדי להבין את כל הדקויות, בכל נושא, בכל סוגיה, בטח בדבר כזה שיש שדרשו אותו לגנאי ויש שדרשו אותו לשבח.

אבל אנחנו לא באנו לדון אותו אם לשבח אם לגנאי, אלא לנסות להבין מה היה אצלו, המציאות שלו, שבה אנשים חיים, הבחירה חפשית, כל אחד עושה דברים רעים, אפילו

ערב טוב! שבוע טוב, מה שלומכם? אנחנו כאן ב'ותן חלקנו בתורתך', פרשת נח תשפ"ו. ובשם ה' נעשה ונצליח. וננסה בעזרת ה' קצת להבין את הפרשה על פי 'דרך עץ החיים', שזו הדרך הרוחנית שאנחנו הקטנים מלמדים.

טוב, שלב ראשון, אתם יודעים – מה משך את תשומת לבי: אוהו... הרבה מושך את תשומת לבי, אבל מה שרציתי לדבר עליו זה על הבדידות של הצדיק.

"נח איש צדיק תמים היה בְּדִרְתּוֹ" והיה לבד. כתוב על אברהם אבינו "אברהם העברי", הוא מצד אחד של הנהר, כולם מעבר לנהר – גם זו בדידות. אבל אצל נח היה מצב קשה מאוד. ה' יתברך מצוה עליו לבנות תיבה. מאה ועשרים שנה הוא בונה את התיבה. העוברים והשבים שואלים אותו: 'מה אתה עושה?' הוא אומר: 'אני בונה תיבה, אניה' – 'בשביל מה?' – 'כי ה' עומד לשלוח מבול לעולם' – כולם צוחקים, 'הזקן הזה כנראה השתבש'. הבנתם?

יש לו קשר עם הבורא יתברך. הבורא יתברך מצוה עליו. וכמו שנביא חייב לעשות מה שה' אומר לו, הוא עושה את השליחות שה' אומר לו. חכמים אומרים, "היה מאמין ואינו מאמין". טוב, זה גנאי שהוא כן האמין או לא האמין? אולי הוא האמין שה' יסלח לדור. בכל זאת, מבול שיהרוג את כל האנושות את כל בעלי החיים? זה משהו קיצוני מאוד, גזירה קשה ביותר, ביותר ביותר, שאחריה ה' נשבע שהוא לא יעשה עוד פעם מבול.

והרי ה' יתברך כבר היה בורא עולמות ומחריבן קודם, תשע מאות שבעים וארבעה דורות, עולמות, קיפל אותם, קימט אותם, כי היו רשעים. אז פה עוד פעם הגיע כמעט לאותו מצב. רק מה? היה צדיק תמים אחד. בזכות הצדיק תמים הזה, נח – אנחנו חיים, העולם לא נחרב. והוא לא התפלל על רשעי דורו. אולי הוא חשב שאין להם תקנה.

ובכלל, הנושא שרציתי לדבר עליו זה הפער בין הצדיק הגדול בדור לבין הרשע הגדול בדור, וכל אלה שבדרך, כל הדרגות. וכמה יש קרובים לצדיק הדור, וכמה יש רשעים גדולים שקרובים לרשע של הדור, כמה? כמה? ובאיזו

בעלי החיים התקלקלו. והוא שומר על עצמו. הוא מקבל גילויים מהשמים עם כל הגזירה הנוראה שעומדת לבוא. לא יודע אם הוא התפלל שהגזירה תתבטל או לא – זה שונה מאשר אם התפלל על רשעי דורו, כי יכול להיות שהגזירה תתבטל והוא לא התפלל על רשעי דורו. לא יודע, בכל אופן, הגזירה לא נתבטלה, והוא עמד במשימה, כן. עד הרגע האחרון חשב אולי לשכנע אותם.

כשכבר התחילו הגשמים חשבו שאלה גשמי ברכה. אחר כך ראו שזה רציני, אז הם רצו לתפוס את נח שיפול אתם. זו תכונה של רשעים – 'אם אנחנו נמות, גם אתה תמות. אם אנחנו נפולים, גם אתה', אם הם ילכו לגיהנום גם אתה תלך לגיהנום. זו רשעות. אם הוא צדיק למה רוצים לעשות לו רע? הוא הזהיר אותם.

מעניין אם הם ניסו לעלות לתוך התיבה. בטח לא היו נותנים להם משמים לעלות לתיבה, אבל זה היה אולי הגיוני יותר, לנסות לעלות על התיבה. והנה, עוג עלה על התיבה, אחרים לא.

בקיצור, הבדידות הזו קשה מאד. הציווי האלקי קשה מאד. הביצוע גם לא קל – מה שהוא היה צריך לעשות, התיבה. אחר כך להביא את כל החיות והבהמות, את זה ה' הביא, אבל אם הוא היה צריך להביא איך הוא היה מביא? ברור. כבד העסק מאד, מאד. בדידות קשה. והוא עמד בזה. נכון שאחר כך הוא נשבר, אחרי המבול כשראה את העולם בחורבנו, היה לו קשה מאד, אז היה צריך להשתכר. אנשים מרי נפש אוהבים לשתות – זה לא פתרון. לכן הוא נקרא "איש האדמה", ירד בדרגתו. מישוהו חושב איזה עומס היה עליו? איזה עומס נפשי, רוחני, מעשי, תפקודי? הוא אחר קצת לאריה – "הכישו הארי", כי לא הביא לו את האוכל בזמן. נכון שאומרים שאין מעמידים אדם בנסיון שהוא לא יכול לעמוד בו, אבל יש אנשים שנשברים למרות שהם יכלו לעמוד בזה. הם חושבים, מרגישים, שלא יכלו לעמוד בזה. והנה, הוא עשה את העבודה. הוא קיבל את המידע מה הולך להיות. הוא לא הצליח, אם ניסה אינני יודע, אבל הוא לא הצליח לבטל את הגזירה. הוא לא הצליח לשכנע את האנשים להשתנות. הוא הצליח רק לעשות את התיבה, לעלות לתיבה, ברגע האחרון לקחו אותו לתוך התיבה, לשרוד בתוך התיבה, לצאת מהתיבה – אחרי שה' פוקד עליו לצאת, לא קודם, אפילו העורב לא שיתף פעולה, תארו לכם את הדבר הזה – ועכשיו להתחיל לבנות את העולם מחדש. גם זה לא הלך חלק.

אז זה בנוגע למנהיגים בכלל – ולגדולי ישראל וקדושי ישראל על אחת כמה וכמה, צדיקי הדור, שהם נמצאים במצב קשה מאד, תמיד תמיד, בכל דור. האחריות קשה ביותר, החלטות קשות ביותר – אם זה בעיניי הלכה, אם זה בעיניי הנהגה, אם זה בעיניי גשמיים, אם זה רוחניים, אם זה בעיניי הפרט, בעיניי הכלל.

מישהו בכלל מעלה על דעתו מה הדבר הזה? זכותם תגן עלינו. ויש גדולי ישראל שאין להם רוח הקודש, בטח לא נבואה. יש להם סיעתא דשמיא. יש להם את התורה. התורה מגנה ומצילה, גם אותם, מאירה להם את הדרך, מנחמת אותם. יש אולי איזו חברותא שהם לומדים אתו,

או כמה תלמידים שלומדים אתם, כמה שמיים, כמה אנשים כאלה. הם יכולים לסמוך על מישוהו? נח היה יכול לסמוך על מישוהו? על מי? על זה צריך לחשוב – ולדון אותו לכף זכות, לא רק לשבח אלא גם לכף זכות. הוא עשה את המשימה למרות שהאמין ולא האמין כי היה מקטני אמנה. מה שהבאתי לכם, המדד הזה של הפער בין גדול הדור – נחלק את זה מדויק יותר: גדול הדור, ועד היהודי הכי פשוט, הכי עם הארץ והכי פשוט אבל הוא לא רשע, ומתחת לזה הרשעים, עד לרשע הגדול בדור בעם ישראל, ואחר כך הרשעים באומות, והגדול שבהם – אז הפער הזה מסוכן, בתוך עם ישראל אני מתכוון. הפער מסוכן.

לכן בא הבעל שם טוב הקדוש. שלחו אותו משמים כי הפער היה גדול מדי בין תלמידי החכמים לרוב עם ישראל שהיו עמי ארצות, אנשים פשוטים. לכן באה החסידות, לצמצם את הפער. לכן הוא היה רבי. אין לנו תפיסה והשגה בדרגות שלו, אבל הוא גם היה מקרב רחוקים, והיה מתנהג כאדם פשוט. בהתחלה היה נסתר בכלל, מהל"ו צדיקים. אחר כך נגזר עליו להתגלות. אין כמו הבעל שם טוב, יחיד בדורו, יחיד בכל הדורות, שליחו הנאמן של הקדוש ברוך הוא. עד כי יבא שילה הזכות שלו מגנה על עם ישראל.

אז "לכשיפוצו מעינותיך חוצה", זה לצמצם את הפער. אם ה' יתברך היה חושב שמספיק צדיק אחד בדור, צדיק גדול, ענק, שהוא יוציא את כל הדור ידי חובה – הוא לא היה מציב דרישות לדור, והיחיד שהיה צריך לשמור הכל זה הצדיק הזה. אבל התורה היא לכל יהודי. משה רבינו או הפשוט שבפשוטים – כולם צריכים לשמור את ההלכה, להניח תפילין, לאכול כשר, לשמור שבת, ללמוד תורה, כולם. ה' רוצה את העבודה של כולנו.

אז כל אחד במדרגה שלו צריך להרגיש כאילו הוא צדיק שמכריע את העולם: אם הוא מתגבר, העולם מתקיים, ואם לא, ה' ירחם. זאת אומרת, כמו נח שהכריע את העולם כך שהעולם יתקיים, למרות שהוא נחרב אבל שתהיה לו תקומה, שיהיה לו המשך, שיבנה מחדש.

המחזה הזה, כל השנים האלו שהוא ידע שהולך לבוא מבול – והחבר'ה, 'עולם כמנהגו נוהג', עושים, מתדרדרים, לא אכפת להם שום דבר, עושים דברים רעים, הוא לא יכול לשכנע אותם בכלום. תחשבו על זה, איזה נסיון זה. אוי לי מיוצרי אוי לי מיצרי, אוי לו אם יאמר אוי לו אם לא יאמר. אפשר להוכיח רשעים שלא רוצים לקבל, לא רוצים לקבל תוכחה? קשה מאד.

ולכן פיקוח נפש בעם ישראל תמיד בכל דור – שלא יהיה מרחק גדול מדי בין גדולי הדור לבין הפשוטים. חייבת להיות קומה מחוברת, שלא יהיה נתק. אם יש נתק – כשלון עצום.

הנה, אני תינוק שנשבה, זכיתי שרב נחמד וטוב וצדיק ועניו קרב אותי. אני חיפשתי על הקבלה, והוא היה מלמד קבלה. הוא קיבל אותי בסבר פנים יפות – ובאותו רגע חזרתי בתשובה. שאלתי אותו מה צריך לקיים. הוא אמר לי 'הנה, קיצור שולחן ערוך. יאללה'. למה? כי אני חיפשתי, חיפשתי את ה' ואת התורה כל החיים. היינו כבר מוכנים, רק היה חסר החיבור.

ואם הוא לא היה, הרב הזה? ואם הוא לא היה מקבל אותי בסבר פנים יפות, או היה אומר 'מה? קבלה? לך, לך תלמד משהו אחר?' אני בכלל לא ידעתי מה זה משהו אחר, אבל הקבלה עניינה אותי. אמרתי לו 'תראה לי מה לומדים', והוא הראה לי רק ראשי פרקים, אמרתי 'זהו. אני מוכן'. אבל אם היה מתחיל ללמד אותי עכשיו גמרא והלכה, הייתי בורח אחרי דקה כי לא הייתי מבין בשביל מה, בשביל מה ההלכה הזו, בורר וכל פרטי הפרטים, שכמובן כולם מהי'תברך, כן, תורת ה' – אבל בן אדם שהוא רחוק לא מבין שום דבר, רחוק רחוק. הוא צריך להבין בשביל מה.

זאת אומרת שצריך בכל דור ודור שגדולי הדור ידאגו שהתורה תתפשט בעם גם בדרכי נועם, בסבר פנים יפות, בשפה נכונה שהעם יוכל לקלוט את זה – ובנושאים שמעניינים את הנשמות, לא בנושאים שמעניינים אותך. למשל, אם אתה איש הלכה זה לא אומר שכולם רוצים לשמוע את ההלכה שלך, אולי הם רוצים לשמוע סיפורי צדיקים, אין לי מושג.

המשפיע צריך לדעת איך להשפיע על הציבור שלו, אם זה עשרים איש או מאתיים איש או מיליון איש. צריך לדעת איך להשפיע, כדי שהנשמות יבנו את עצמן ויתקרבו עוד ועוד – ואחר כך הם יקבלו את כל התורה. אבל אין אדם למד תורה אלא במקום שלבו חפץ, כך אמר האר"י בהקדמה לספר 'עץ החיים'. ככה מביא המהר"י, למה אדם צריך ללמוד איפה שלבו חפץ בתורה, איפה שלבו נמשך? – שם התיקון שלו. שם התיקון שלו. שם תהיה לו סיעתא דשמיא. שם הוא יצלח.

אז אם התיקון של נשמה זה דוקא לגעת בקבלה – זה התיקון שלו, אדוני, אל תמנע ממנו. ואם זה הלכה – אז הלכה. ואם זה גמרא – גמרא. אחר כך לומדים הכל, חייבים את כל פרד"ס התורה. אבל לאיפה האדם הרחוק נמשך? איפה אתה יכול להביא לו השקה, שתוכל לתפוס את הנשמה הזו? מבינים?

אז פה בפרשה שלנו נח לא הצליח, בענין הזה הוא לא הצליח. רק בני משפחתו עלו אתו. הוא לא הצליח אפילו לתפוס אחד, אחד, שתיים, מנין, תפוס כמה אנשים – לא הצליח. מצד אחד, ה' יתברך מדבר אתו, מגלה לו מה הולך להיות, מגלה לו את התכנית, שזה לא דבר שקורה כל יום, בכלל לא, והוא אומר לו איך להנצל ומה הוא צריך לעשות. מצד שני, הוא לא מצליח לשכנע אף אחד שיבוא אתו או שיחזור בתשובה, לא מצליח.

משה רבינו – משה רבינו זיכה את כל עם ישראל ואת כל העולם כולו. אברהם אבינו – "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן". "קִשְׁט עֲצָמָךְ, ואחר כך קִשְׁט אַחֲרִים", אבל קִשְׁט גם אחרים, לא רק את עצמך.

ואנחנו קוראים לזה: להתאים את האור לכלי. יש כלי, יש אור – תתאים לכלי את האור. יותר מדי – הוא יתפוצץ. פחות מדי – הוא יהיה חשוך. מבינים?

זה נקרא לקרוא את מפת הקרב של הדור: איפה הצדיק מונח ואיפה הדור מונח, ואיך להגיע לדור ואיך להעלות את

הדור. כל מה שמשה רבינו מקבל הוא מקבל בשביל להשפיע על עם ישראל.

"לֵךְ רֵד כִּי שָׁחַת עַמְּךָ". אה, לא הצלחת פה, עליית לקבל את התורה והם עבדו את העגל, פה לא הצלחת – "לך רד", רד למטה, הם למטה שמה. הוא הוציא את האהל מחוץ למחנה, ה' אמר לו 'תחזור. תחזיר את האהל למחנה. מי ישפיע עליהם? מי יגן עליהם? זה התפקיד שלך'.

אליהו הנביא הלך להר חורב ואמר לה' "קָנָא קָנָאתִי לָהֶם", ואמר כמה דברים לא חיוביים על עם ישראל. ה' יתברך לא היה מוכן לשמוע. וכשהוא המשיך בגלל שהוא היה קנאי – הוא העביר אותו מהנבואה, אמר לו למשוך את אלישע תחתיו.

מבינים מה זה להיות צדיקים, צדיקי הדור, שצריכים לדאוג לכל הדור, לכל הנשמות וגם לגרי הצדק, וגם לניצוצות שצריך להעלות מדומם צומח חי מדבר, ובכלל, גם מהאומות, שיש שם אנשים שהם שומרי שבע מצוות בני נח וכל העניינים האלה? צריך להגיע אליהם וצריך להעלות אותם ולזכך אותם ולתקן אותם, מה שאתה יכול, לא פחות ולא יותר. אבל מה שאתה יכול אתה צריך לעשות, והלוואי ותצלח, כמה שתוכל להציל.

הנה הוא, נח, לא הצליח. הצליח להציל את העולם כולו, אבל לא את האנשים.

זהו. אז יש פה הרבה חומר למחשבה, גם על הבדידות של הצדיק, על האחריות, על לקשר עליונים בתחתונים ותחתונים בעליונים, שזה דבר קשה מאד. וככה גם כל הנביאים הקדושים שלנו האמתיים שקיבלו נבואה והיו צריכים ללכת להוכיח את העם, למשל כמו ירמיהו שרצו להרוג אותו בגלל זה, יש כאלה שנרצחו.

אז זה מאד מאד לא פשוט – כי העולם כמנהגו נוהג, וכל אחד בדור שלו מחשיב את עצמו מלך העולם, ואף אחד לא יגע לו באינטרסים שלו ואף אחד לא יעביר עליו ביקורת, וכל אחד יש לו את התפישה שלו מה הוא חושב על העולם ואיך צריך להנהיג את העולם ולאיפה זה הולך – אז מה, יבוא איזה נער, ירמיהו, להגיד להם מה לעשות?!

מבינים? צריך להתפלל על עם ישראל ועל צדיקי ישראל שיוכלו לעשות את העבודה, וכשמוכיחים אותנו שנשמע בקולם כי הם שליחים מהשמים – ולצמצם את הפער בין גדול הצדיקים לאנשים הפשוטים. ואם יש רשעים שאפשר לתקן, צריך לתקן אותם. ה' שמח מזה שרשע נהיה צדיק, שמח מאד! בשביל זה הגאולה עוד לא באה, כי הוא מחכה אולי יש עוד כמה שיכולים להיות צדיקים, זאת אומרת שהם עכשיו לא צדיקים והם יחזרו בתשובה ויהיו צדיקים – קידוש השם הכי גדול. מבינים? עד כאן.

לחיים! לחיים! לחיים!

שיבוא משיח בקרוב וברחמים, ונתעורר כולנו, נתקן את עצמנו, נזכה את הרבים.

נא להפיץ את מעינות 'דרך עץ החיים' בכל מקום ובכל זמן לזיכוי הרבים למען שמו באהבה.

לחיים! לחיים! לחיים! להתחזק בעבודתו יתברך!

שבת שלום! וכל טוב סלה.

מתוך נפשי – צידה לדרך

מאת כ"ק האדמו"ר רבי פינחס דניאל הכהן רחלין שליט"א

א' חשון תשפ"ו

- א. קומת המוזיקה העולמית היא אדירה. אבל כמה מתוכה הוא על פי ההלכה? או אמנות כשרה? או על ידי מנגן כשר? אלה ניצוצות שנפלו בעמקי הקליפה. ומי יעלה אותם?
- ב. אל תתיאש! תמיד יש פתרון בס"ד – או לפחות פתרון חלקי, או התמודדות נכונה, או לכל הפחות פתרון זמני.
- ג. שמיעת מוזיקה כשרה היא הפתרון המידי לצרות רבות. שמעו 'ערב דא"ז', וזה בעצמו כבר נס!
- ד. כשהמצב מסובך יותר – חיה ממש את הרגע, וצפה לישועתו ית'.
- ה. לפעמים היצר הפרטי והכללי מכניסים את האדם ל'מבוי סתום' לכאורה כדי להלחיץ אותו על מנת שכבר יעשה את הטעות.
- ו. אם היצר הרע מאיץ אותך – עצור! אל תמהר. אם היצר הרע עוצר אותך, התקדם מהר!
- ז. הזהר: לפעמים ה'פתרון' גרוע מהבעיה.
- ח. לפעמים צריך בסך הכל להמתין, והכל מסתדר בס"ד.
- ט. לכל 'תיק' הקדש את מיטב כוחותיך – אך לזמן מוגבל וקצוב מראש. כך תוכל להיות יעיל מבלי שישאבו אותך פנימה מדי אל תוך המלכודת.
- י. לעתים היצר הרע מבצע 'פיגוע משיכה'.
- יא. אין טעויות בהשגחה העליונה! הטעויות הן שלך: לא קראת נכון את מפת הקרב.
- יב. ברח לשמוע מוזיקה כשרה, משמחת או מתעמקת. צייר ציור כשר. הניתוק הזה יכול להשפיע שפע חדש למוחין שלך, ולהפוך מניתוק – לתיקון.
- יג. אל תחליט כלום כאשר אתה: עייף, רעב, עצוב, לחוץ, כועס או עצבני. טפל קודם במצבך.
- יד. לפעמים עדיפה הזדמנות בינונית מ'הזדמנות' שאינה קיימת.
- טו. הבטחון בה' הוא תוצאה של הדבקות בו ית' ושל תחושת קרבת האלקים.
- טז. הבטחון הוא בלב, לא בשכל ולא בפה.
- יז. שמור על כל כחות הנפש שלך, שלא יבוא הגנב וירוקן לך את הנפש – על לא כלום.
- יח. לא כל 'תיק' הוא שלך. לא לכל תיק אתה חייב להכנס ולא על כל תיק אתה חייב לקחת אחריות.
- יט. למה אדם מתרחק מצדיק אמתי? כי הוא אינו יכול לסבול את עוצמת האור.
- כ. צריך לחיות לפי חשבון – לא להיות קמצן מדי, ולא פזרן מדי. והתרחק מחובות כמו מאש.
- כא. מי שקל בעיניו להכנס לחובות – עליו לפשפש במעשיו ובערכיו.
- כב. אם אין פרנסה – אין שלום בית. אם אין שלום בית – אין פרנסה.
- כג. מאיפה היצר הרע תופס אותך? מהגאווה? מהכבוד? מהתאוה? מהרצון להתגדל? מהרצון להרשים? מהקנאה? בכולם?!
- כד. שמור על השמחה ועל סדר היום בכל מחיר.
- כה. הדבק בנקיי הדעת!

לחיים! לחיים! לחיים! להתחזק בעבודתו ית'!

לחיים! לחיים! לחיים! נא להפיץ את מעינות דע"ה בכל מקום ובכל עת לזיכוי הרבים למען שמו באהבה.

נא להכנס לאתר שלנו ולהבנות! לחיים! לחיים! לחיים! שבת שלום וכט"ס!